

Norsk Folkehjelp
Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

**Norsk
Jernbaneforbund**

Norsk Jernbaneforbund
Landsmøterapport 2024

TAKK FOR VIKTIG SAMARBEID!

Vi ønsker å rette en stor takk til Norsk Jernbaneforbund for støtten til Norsk Folkehjelps arbeid i landsmøteperioden. I 2024 er det 20 år siden Norsk Folkehjelp startet opp i Colombia.

Landets historie er preget av vold og fordrivelse. Urfolk og bønder har blitt tvangsflyttet til byer og fjellområder. Afro-colombianere blir fortsatt utsatt for rasisme og utnyttelse. 1 prosent av befolkningen eier 81 prosent av den dyrkbare jorda. I seksti år har landets befolkning lidd under væpnede konflikter mellom regjeringshæren og ulike geriljaer, paramilitære grupper og narkotikakarteller.

Etter at den progressive presidentkandidaten Gustavo Petro og alliansen Pacto Histórico (Den historiske pakten) kom til makta i 2022 – ikke minst takket være folkelige mobiliseringer både i byene og på landsbygda, har det skjedd positive endringer i retning av redusert politisk og økonomisk ulikhet, og fredsforhandlinger.

Sivilsamfunnsorganisasjoner som Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere spiller en avgjørende rolle i arbeidet med å skape et bedre Colombia, med mindre

korrupsjon og vold, og mer demokrati og rettferdig fordeling av ressursene. Støtten fra Norsk Jernbaneforbund har bidratt til at våre partnere står sterkere rustet i kampen for et mer rettferdig, fredelig og demokratisk samfunn.

Det er et mål for oss å bidra til god kontakt mellom våre partnere ute og deres støttespillere i Norge. Vi setter derfor stor pris på at noen fra ledelsen og ambassadørene i forbundet tok seg tid til en delegasjonsreise til Colombia i februar 2023. Å vite at de har et norsk fagforbund i ryggen, betyr enormt mye for våre partnere og det arbeidet de gjør – ofte med livet som innsats. I tida framover er det viktig å opprettholde støtten til den folkelige bevegelsen og dens kamp for sosial rettferdighet, ikke minst for å hindre at den politiske høyresida vinner valget i 2026.

I 2023 fikk forbundet en ny medarbeider – minehunden Turnus som fyller ett år i oktober 2024. Turnus er fremdeles under opplæring, og vil etter hvert bli en verdifull ressurs i Norsk Folkehjelps livreddende mineryddingsarbeid.

Norsk Folkehjelp setter stor pris på å ha en samarbeidspartner som Norsk Jernbaneforbund. Vi deler det samme verdigrunnlaget, noe som er viktig for å kunne nå de målene vi setter oss. Forbundets foreninger har også bidratt med økonomisk støtte til andre deler av vårt arbeid i landsmøteperioden.

Vi takker Norsk Jernbaneforbund for solidariteten, ønsker lykke til med landsmøtet, og ser fram til videre samarbeid.

Raymond Johansen

Raymond Johansen
generalsekretær, Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, sanitet og redningstjeneste, humanitær mine- og eksplosivrydding og flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 16 000 medlemmer i Norge, og ca. 3000 ansatte i 30 land.

NORSK FOLKEHJELP I COLOMBIA

Norsk Folkehjelp har vært engasjert i Colombia siden 2004. Det overordnede målet for programmet er at befolkningen skal få leve i et fredelig samfunn med rettferdig fordeling av makt og ressurser.

Vi støtter den colombianske folkelige bevegelsen, som spilte en sentral rolle i de nasjonale sosiale protestene som førte til regjeringsskiftet i landet i 2022. Støtten går til sivilsamfunnsorganisasjoner som kjemper for rettighetene til småbønder, urfolk og afro-colombianere, ungdom, kvinner og arbeidere.

Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere driver politisk påvirkningsarbeid for å redusere økonomisk, politisk og sosial ulikhet. Dette omfatter småbønders rettigheter til jord, utvikling av infrastruktur og tjenestetilbud på landsbygda, beskyttelse av urfolks og afro-colom-

bianske folks territorier, rettigheter og autonomi, og styrking av likestilling og kvinners rettigheter. Partnerne støtter og deltar i fredsprosessen, og mobiliserer for å beskytte sosiale ledere og miljøforkjempere som forfølges og trakasseres.

Programmet bidrar til å styrke partnernes kapasitet, ut ifra deres behov og prioriteringer. Vi støtter partneres politiske skoleringsarbeid, som inkluderer blant annet kunnskap om historie, samfunnsøkonomi og menneskerettigheter, kjennskap til hvordan det politiske systemet fungerer og hvordan man kan påvirke, gjennomføring av regionale og

nasjonale samlinger for å konsolidere organisasjonenes interne demokrati, og arbeidet med å bedre sikkerheten for sine ledere. Partnerne har også styrket sitt likestillingsarbeid, og kvinners deltakelse og representasjon har økt.

Utgitt av: Norsk Folkehjelp
Tekst: Morten Hansen/LO Media
og Norsk Folkehjelp
Foto: Norsk Folkehjelp/Raquel Gonzales
Layout og tilrettelegging: Kirsti Knudsen
og Anne Vines

ET STEG I RIKTIG RETNING I COLOMBIA

Valgseieren til Gustavo Petro og Francia Márquez i 2022 var et resultat av de nasjonale streikene i 2019 og 2021, som samlet folk både i byene og på landsbygda, og alliansen mellom ulike politiske partier (sentrum-venstre-liberale) og den sosiale bevegelsen Pacto Histórico (Den historiske pakten). Innsatsen til Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner var også av avgjørende betydning for valgseieren.

Alliansen gikk til valg med løfter om å forsvare menneskerettigheter, sosial organisering og varig fred (Paz Total), og resultatet av presidentvalget ga mange colombianere nytt håp om sosiale forbedringer og en positiv utvikling i fredsprosessen. Det var imidlertid ingen enkel oppgave Petro-Márquez-regjeringen sto overfor da de overtok makta. Siden innsettelsen har motstanden fra høyresida begrenset forsøkene på grunnleggende sosiale reformer, som helsereform og arbeidsreform, men mye er likevel oppnådd, blant annet lavere arbeidsløshet, økt løvbestemt minstelønn, reduksjon av utenlandsgjelda, og en ny pensjonsreform som to millioner mennesker nyter godt av.

Mektige krefter i landet er også

motstandere av jordreform, likevel har arbeidet for å garantere bøndenes politiske og økonomiske rettigheter båret frukter. Dette har vært et mål for Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere lenge før valget i 2022. I juni 2023 ble grunnloven endret for å inkludere campesinos (småbrukere) som eget rettighetssubjekt, med rett til beskyttelse – en forutsetning for å få på plass en jordreform og etablere en god og rettferdig jordbrukspolitik.

EN STOR POLITISK SEIER

Anerkjennelsen av bøndenes behov for spesiell rettslig beskyttelse er en politisk seier for bondebevegelsen, og et skritt mot å overvinne ulikhetene og volden som lokalbefolkningen har lidd under i generasjoner. Dette får nasjonal betyd-

ning fordi det representerer en utvikling mot en mer rettferdig fordeling av jord, noe som er grunnleggende for bygging av fred og demokrati. Beskyttelsen av bøndene er også et skritt mot en mangfoldig landbruksproduksjon, der frø, tradisjonell praksis og økosystemer er nødvendige elementer for å sikre matsikkerhet og suverenitet.

Etter 2022 er sju nye bondereservasjoner (ZRC) formelt anerkjent etter mer enn ti års politisk kamp, og 280 000 hektar land er omfordelt. ZRC-er er områder der bondesamfunn organiserer seg og i dialog med myndighetene får rett til å i fellesskap forvalte jorda og beskytte naturressursene. Konstitueringen av ZRC-ene er et resultat av bondebevegelsens kamp og utholdenhet, med Norsk

Solidaritetskaravanen, Caravana Humanitaria, er en tradisjon hvor organisasjoner mobiliserer for å synliggjøre nød, krise og vold i spesielt utsatte områder av landet – områder som i praksis er statsløse og herjet av ulike bevæpnede grupper. Målet med karavanen er å vekke oppmerksomhet og å kreve at myndighetene tar ansvar for sikkerheten til sine innbyggere.

Folkehjelps partner Anzorc som en sentral politisk og juridisk aktør. Anzorc har støttet lokale organisasjoner, drevet påvirkningsarbeid, utviklet kommunikasjonsmateriell og koordinert arbeidet med andre folkelige organisasjoner.

FREDSFORHANDLINGENE

I seksti år har Colombia vært preget av væpnede konflikter mellom regjeringshæren og ulike geriljaer, paramilitære grupper og narkokarteller. Kampen for territoriell kontroll har ført til ekstrem vold, med massakrer, tortur, forsvinninger, drap og bruk av seksuell vold som våpen. Mer enn åtte millioner mennesker har blitt fordrevet.

I 2016 inngikk den daværende regjeringen en fredsavtale med Farc-geriljaen, men det har vært utfordrende å følge opp forpliktelsene i avtalen, både fordi Duque-regjeringen (2018–2022) aktivt motarbeidet fredsavtalen, og fordi volden har fortsatt på grunn av kamper om territoriell kontroll mellom ELN-geriljaen, utbrytergrupper fra Farc, paramilitære grupper og narkokarteller.

Paz Total er en modell for forhandling med alle væpnede grupper i landet. Alle Norsk Folkehjelps partnere deltar i prosessen på ulike områder, for eksempel med representasjon i regjeringsdelegasjonen og den nasjonale komiteen for fredsdialog mellom regjeringen og geriljaen ELN. Forhandlingene med ELN er den delen av fredsprosessen som

har kommet lengst, men den gjensidige våpenhvilen ble dessverre brutt i august 2024.

Våre samarbeidspartneres bidrag til Paz Total-prosjektet omfatter også kontinuerlig påvirkningsarbeid for fred og redusert ulikhet, informasjon om den humanitære krisen i områder rammet av konflikten, dokumentasjon av vold mot kvinner og krav om oppreisning for ofrene. Hvis det blir mulig å oppnå fredsavtaler, vil de første som har glede av dette være småbrukere, urfolk og afro-colombianere i konfliktområdene.

TRUSLER OG FORFØLGELSE

Selv om utviklingen etter valget har gått i en forsiktig positiv retning, blir sosiale ledere og organisasjoner fortsatt utsatt for trusler, stigmatisering og rettsforfølgelse. I 2023 ble 188 sosiale ledere og 44 demobiliserte FARC-soldater drept. Ledere i Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner Anzorc og CNA er fordrevet til byene, lokale ledere og organisasjoner blir forfulgt, truet og utestengt fra sine territorier av væpnede organisasjoner, og sosiale ledere utsettes for juridisk forfølgelse på grunn av sitt politiske arbeid.

Det er derfor en stor prestasjon at partnerne klarer å videreføre og styrke sitt arbeid for å påvirke politiske prosesser både lokalt og nasjonalt. For å håndtere sikkerhetsutfordringene, har partnerne ulike strategier, blant annet beredskapsplaner som inkluderer

humanitære krisesentre, hjelp til midlertidig flytting og juridisk bistand.

STØTTE TIL REGJERINGEN

Våre partnere støtter Petro-Márquez-regjeringen, men opprettholder sin selvstendighet og sine egne mål om strukturelle økonomiske og politiske endringer, ikke bare reformer.

Selv om det også finnes kritiske røster, mobiliserer de folkelige organisasjonene alltid til støtte for regjeringen og dens reformer, eller når den trues av høyrefløyen. Ett eksempel er demonstrasjonene 27. september 2023 – Marcha por la paz, por la vida, por la justicia social (marsjen for fred, liv og sosial rettferdighet) – der 32 000 mennesker fra fagforeninger, studentorganisasjoner, bondeorganisasjoner og urfolksorganisasjoner, samt kunstnere og befolkningen for øvrig, inntok gatene i Bogotá. Tusenvis samlet seg også i andre byer og landsbyer.

COLOMBIA

Styreform: **Republikk**

Hovedstad: **Bogotá**

Offisielle språk: **Spansk**

Flateinnhold: **1 138 910 km²**
(Norge: 385 000 km²)

Folketall: **52 millioner**

Religion: **Katolikker (64 %), protestanter (17 %)**

BNP pr. innbygger: **6630 USD**
(Norge: 90 500 USD)

Gjennomsnittsalder: **32,7 (Norge: 40,8 år)**

Forventet levealder: **78 år (Norge: 84 år)**

Fødselsrate: **1,7 pr. kvinne**
(Norge: 1,5 pr. kvinne)

Kilde: Verdensbanken og CIA World Factbook

NOMINERT TIL ARTHUR SVENSSONS INTERNASJONALE PRIS 2024

Norsk Jernbaneforbund nominerte i 2023 fagforeningsmannen og menneskerettighetsforkjemperen Edgar Mojica Vanegas fra La Central Unitaria de Trabajadores de Colombia (CUT) til Arthur Svenssons internasjonale pris for faglige rettigheter 2024.

Forbundets delegasjon møtte Vanegas i Colombia i 2018, da han var talsperson for Congreso de los Pueblos, en av Norsk Folkehjelps partnere i Colombia. Han er i dag første visepresident i CUT, og medlem av den nasjonale komiteen for fredsdialog mellom regjeringen og geriljaen ELN. Han har tidligere vært både generalsekretær i CUT (2018–2021) og direktør for menneskerettighetsavdelingen i samme organisasjon.

Vanegas har også hatt flere lederverv i USO (Union Sindical Obrera de la Industria del Petróleo/National Fed-

eration of Energy Workers of Colombia), det ledende forbundet for arbeidere i oljeindustrien og et av de største fagforbundene i Colombia. Han har siden tidlig på nittitallet vært en markert fagforeningsleder, kjent for sitt engasjement for faglige rettigheter, menneskerettigheter og fred, og har vært med i alle kampene oljearbeidere i Colombia har stått i. Blant annet gjennomførte han og flere oljearbeidere en 17-dagers sultestreik for å forsvare Cartagena-raffineriet i 2005.

Vanegas' rolle som menneskerettig-

hetsforkjemper og fagforeningsleder i frontlinja har ført til at han kontinuerlig har vært utsatt for forfølgelse og trakassering fra den colombianske staten og paramilitære grupper. Han har blant annet blitt arrestert og fengslet to ganger og mistet jobben i fem år. Truslene fra paramilitære grupper har ført til at han siden 2001 har hatt en sikkerhetsordning som innebærer væpnet eskorte og pansret kjøretøy.

Arthur Svenssons pris for 2024 gikk til fagforeningslederen Khaing Zar Aung i Myanmar.

NORSK JERNBANEFORBUNDS SAMARBEIDSPARTNERE I COLOMBIA

Fra PCNs hovedkontor i Bogota. Proceso de Comunidades Negras er en paraplyorganisasjon for 120 afro-colombianske organisasjoner. Norsk Folkehjelp har vært deres partner siden 2013.

onene Catatumbo, Antioquia, Cauca and Tolima, som er hardt rammet av konflikter. Organisasjonen arbeider for landrettigheter, matsuverenitet og utvikling av agroøkologisk jordbruk, og samarbeider nært med våre andre partnere i Colombia for å få en bedre utvikling for småbrukere og andre som bor på landsbygda. Norsk Folkehjelps samarbeidspartner siden 2015.

Anzorc

Asociación Nacional de Zonas de Reserva Campesina (National Association of Peasant Reserve Zones) representerer 900 000 medlemmer i 60 lokale bondeorganisasjoner i egne bondereservater (ZRC). Anzorc jobber for jordfordeling, offentlig jordbrukspolitik, miljø og økonomisk, sosial og kulturell utvikling på landsbygda. ANZORC er tilknyttet MUA (den nasjonale jordbruksalliansen) og den sosiale bevegelsen Marcha Patriótica. Norsk Folkehjelps samarbeidspartner siden 2013.

Congreso (PC)

Congreso de los Pueblos (Peoples' Congress) er en sosial og politisk bevegelse og en nasjonal paraplyorganisasjon for 400 ulike organisasjoner som representerer afro-colombianere, urfolk, småbrukere, fagorganiserte, kvinner, studenter, lokale menigheter og akademikere fra ulike regioner. Congreso arbeider for et mer inkluderende og mangfoldig sivilsamfunn og for å gi en stemme til de mest marginaliserte gruppene. De tilrettelegger for samarbeid på tvers av medlemsorganisasjonene og gir innspill til politiske prosesser generelt og fredssamtalene spesielt. Norsk Folkehjelps samarbeidspartner siden 2012.

PCN

Proceso de Comunidades Negras (Process of Black Communities) er et afro-colombiansk nettverk av 120 lokale organisasjoner, bygdekomiteer og enkeltpersoner. De fleste afro-colombianere holder til langs Stillehavet og den

karibiske kysten. PCN har spilt en sentral rolle i utviklingen og gjennomføringen av Lov 70 fra 1993 som anerkjenner afro-colombianere som egen etnisk gruppe og forplikter regjeringen til å beskytte deres tradisjonelle territorier, kulturelle identitet og sivile rettigheter, samt fremme økonomisk utvikling. Loven anerkjenner bygdekomiteene som høyeste autoritet for den interne administrasjonen av territoriene. Totalt utgjør kollektive afro-colombianske territorier over 5,1 millioner hektar. I mange områder er det jordkonflikter mellom afrocolombianere, urfolk og småbønder. PCN er tilknyttet Congreso. Norsk Folkehjelps samarbeidspartner siden 2012.

CNA

Coordinador Nacional Agrario (National Agrarian Coordinator) er et nasjonalt nettverk av 48 lokale og regionale småbrukerorganisasjoner, blant annet i regi-

ACIN

Asociación de Cabildos Indígenas del Norte del Cauca (The Associations of Indigenous Councils of Northern Cauca) representerer 22 lokale urfolksorganisasjoner i ni kommuner i Cauca, en provins som er hardt rammet av konflikten. De jobber for å forsvare urfolks territorier, mot for eksempel ulovlig gruvedrift, og for å styrke urfolks rettigheter og kvinners rettigheter. Norsk Folkehjelps støtte er konsentrert om å styrke kvinners rettigheter, organisasjonenes arbeid for å dokumentere og fremme sannheten om krigsforbrytelser og styrke det kollektive minnet om motstandskamp og kampen for rettferdighet. Samarbeidet inkluderer også organisasjonen Codacop, en sivilsamfunnsorganisasjon som støtter organisatoriske prosesser i ulike folkelige organisasjoner. Norsk Folkehjelps samarbeidspartner siden 2023.

Det langsiktige Colombia-engasjementet til Norsk Jernbaneforbund skaper gode relasjoner til dem som arbeider for å skape en ny demokratisk retning i landet. Fra venstre: Cristina Santacruz, Norsk Folkehjelps regionale direktør i Latin-Amerika, NJFs Colombia-ambassadør Axel Fjeld, senator og tidligere CNA-medlem Robert Diaz og Torfinn Håverstad, nestleder i NJF.

MØT MINEHUNDEN TURNUS

Minerydding er en viktig del av Norsk Folkehjelps innsats, og i år er det 20 år siden arbeidet med å avle og trene minesøkshunder startet opp. Nå har Norsk Jernbaneforbund ansatt en belgisk fårehund (malinois) som har fått navnet Turnus.

Stillingen er et spleiselag mellom landsråd, landsforeninger og forbundet sentralt, og nestleder Torfinn Håverstad sier at bakgrunnen for «ansettelsen» er blant annet at krigen i Ukraina har fått mineproblematikken enda nærmere.

– Vi har merket et stort engasjement i forbundsstyret og fra medlemmene for å kunne bidra humanitært. Mineryddingsprogrammet til Norsk Folkehjelp er veldig konkret. Dette blir et viktig arbeid i årene etter at det en gang blir fred, ved å forebygge enda mer lidelse og død, sier Håverstad.

Turnus er nå rundt ett år gammel, og fremdeles under opplæring ved Norsk Folkehjelps minehundsenter i Sarajevo i Bosnia-Hercegovina. Dagene inneholder mye lek og moro for forbundets minehund. Men bak leken ligger det et alvor. Hver dag snuser hun seg gjennom stabler med murstein, fram

til en lukt hun kjenner veldig godt – en liten bit av favorittleken hennes, en «kong». Premien er lek med «kong» og kos med hundetreneren. Etter hvert skal den lille gummibiten byttes ut med sprengstoff.

VISER STOR FRAMGANG

Turnus skal delta i opplæringen på minehundsenteret i Sarajevo til hun er mellom 18 og 21 måneder. Hvis hun består minehundeksamen, skal hun på oppdrag ut i verden. Omer Mehić, som er ansvarlig for treningen, er klar på at Turnus har alle de grunnleggende ferdighetene som skal til.

– Hun har mange gode egenskaper. For det første bruker hun nesa hundre prosent. I tillegg er hun smart. Jeg trenger bare å vise henne øvelsen én gang, så skjønner hun hva hun skal gjøre. Dessuten er hun flink til å slappe av når hun ikke trener. Mange hunder klarer ikke å

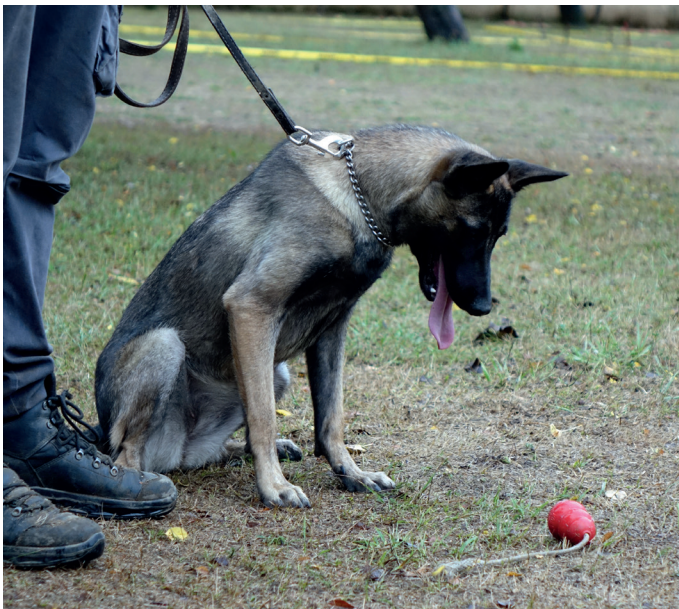
roe seg ned i kennelen. Det gjør Turnus, sier han.

Han påpeker at det er en stor fordel når hundene skal ut i aktiv tjeneste, hvor det er lange økter med minesøking.

– Turnus er god til i å finne varierende størrelser av kong-stykker på tvers av forskjellige overflater og gjenstander. Hun er avslappet og fokusert i ulike treningsmiljøer, og har forbedret sin evne til å gå rolig i «fot»-stilling, forteller Mehić.

Ifølge treneren er Turnus på riktig vei til å bli en god minehund som vil redde mange liv og gjøre hverdagen bedre for veldig mange.

– Vi gleder oss til å følge utviklingen til Turnus i resten av opplæringstida og når hun skal ut i felt. Det gjør oss ydmyke og stolte med tanke på den ufattelig viktige innsatsen hun skal bidra med, sier Torfinn Håverstad.

GI DITT BIDRAG

Alle organisasjonsledd og enkeltmedlemmer oppfordres til å bidra økonomisk. Støtt arbeidet enten på Vipps 10145, kontonummer 9001 08 76000, eller ved å opprette din egen Spleis-innsamling knyttet til bursdag eller annet. Merk alle innbetalinger med Colombia.

FÅ INFORMASJON

For spørsmål og informasjon, kontakt: NJF v/Torfinn Håverstad, tlf.: 901 09 914, e-post: torfinn.haverstad@njf.no eller Norsk Folkehjelp v/Are Stranden, tlf.: 911 33 226, e-post: arest@npaid.org

FØLG OSS

facebook.com/folkehjelp
twitter.com/norskfolkehjelp
Norsk Folkehjelp PB 8844
Youngstorget
0028 OSLO
Tlf.: 22 03 77 00
www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon. For 300 kroner året blir du medlem, og du velger selv om du vil engasjere deg i vårt arbeid.

Meld deg inn via QR-koden

